

Slučko na vysvětlenou

Wanda z Umčestenta
na dvoře krále
Antise. řed. Fr. gel
Pavel: MF 1961

S podivným člověkem, o kterém budu vyprávět, jsem se setkal na zámku Warwick. Neznal jsem ho, ale hned mi ječné obeznámený se starým brněním a člověk si s ním bál — neboť všechnu konversaci zastal sám. Dostali jsme se vedle sebe, jak se stává skromným lidem, na konci stáda, jež bylo prováděno zámkem, a neznámý začal ihned říkat věci, které mě zaujaly. A jak tak mluvily, tiše, příjemně, plynně, zdálo se, že je pomaloučku unášen z tohoto světa a času do nuté země; a postupně mi tak učaroval, až se mi zdálo, že dím mezi příznaky a stíny a prachem a plísni šedivého dávnovéku a že rozmlouvám s přeživším vrstevníkem oněch dob. Přesně tak, jak já bych mluvil o svých nejbližších přátelích či nepřítelích nebo o svých nejbližších sousedech, tak o siru Lancelotovi z Jezera, o siru Borisovi de Gantis, ostatních velkých jménech Kulatého stolu — a čím déle vyprávěl, tím starěji, nevyšlovně stařeji a sušeji a ztrouchnivěléji a starobytleji vypadal. Za chvíli se ke mně obrátil, a zrovna jako by jiný mluvil o počasi nebo o jiné běžné věci, řekl:

„Jistě víte o stěhování duší; víte o přenašeni epoch — a tči?“
Řekl jsem, že jsem o tom jakživ neslyšel. Tak pramálo ho to zajímalo — zrovna jako když lidé mluví o počasi —, že si ani nevšiml, zda jsem mu odpověděl či ne. Chvilkeku bylo ticho, přerušené v příštím okamžiku monofonním drmoléním řemeslného průvodce cizinců:

„Zde vidíte starý pancíř, výrobek šestého století, doba krále Artuše a Kulatého stolu; podle pověsti patřil rytíři siru Sagramoru le Desirous; povšimněte si kulaté dírký v pancéřovém

6

pletivu na levé straně hrudi; není známo, jak vznikla; předpokládá se, že byla udělána kulkou po vynalazení střelných zbraní; snad ze zlomyslnosti od Cromwellových vojáků.“

Můj nový známý se usmál — ne moderním úsměvem, ale úsměvem, jenž musel zmizet z obecného oběhu před mnoha, mnoha stoletími — a zašepal, zřejmě sám pro sebe:

„Nuže věztež, já viděl, jak se to stalo.“ A potom, po odmícle, dodal: „Já sám to udělal.“

Když jsem se vzpomínal z elektrické rány této překvapující poznámky, byl pryč.

Celý večer onoho dne jsem proseďel u krbu své světnice v hostinci U znaku města Warwicku, pohřížen v sen o starých dávných dobách, zatímco déšť hubňoval na okna a vítr skučel kolem okapů a rohů. Čas od času jsem se pohřížil do okouzlující knihy starého sira Thomase Maloryho a pochutnával si na bohaté hostině zázraků a dobrodružství; vdechoval jsem vůni jejich starodávných, nezvyklých jmen a snil jsem znova. A když se konečně přiblížila půlnoc, četl jsem si — na dobrou noc — další příběh, ten, jenž tu následuje, totiž:

KTERAK

UROZENÝ PAN RYTÍŘ LANCELOT
DVA OBRY POBÍL A ZÁMEK VYSVOBODIL

A poté vyřídili se na něho dva velcí obři dobře obrnění, vyjma hlav, se dvěma hroznými kyji v ruce. Urozený pan rytíř Lancelot se zakryl štítem a odrazil ránu jednoho z těchto obrů; a mečem rozpoltil jeho hlavu. Když jeho druh toto viděl, dal se na útek jako na smysličtý pomínutý pro strach z těchto hrozných ran, a urozený pan rytíř Lancelot za ním ze všech sil a tal ho do ramene a rozpoltil ho až do pasu. A pak urozený pan rytíř Lancelot vstoupil jest do dvorany zámku a tam před něho předstoupilo šedesáte paní a panen a všechny před ním poklekly a děkovaly Bohu a jemu za vysvobození. Neboť, urozený pane, řekly, většina z nás zde byla už sedm let v jejich zajetí a pracovaly jsme na hedbávěném dlíe všelikého druhu pro obživu svoji, a všechny jsme vysokoblahorodé a požehnané budiz den, kdy ses narodil, rytíři; neboť vykonal jsi mezi všemi rytíři světa všech dob čin nejobhnutnější a svědecký toho bude-

7

me vydávati, a my všichni prosíme, rei nám své jméno, abychom přátelům svým vypověděti mohli, kdo nás z vězení vysvobodil. Krásné paní, řekl on, mé jméno jest urozený pan rytíř Lancelot z Jezera. A tak odpuštění vzal od nich a poručil je Bohu. A pak sedl na kůň a jel do mnohých divných zemí a přebrodil mnohé řeky a překročil mnohá údolí a ruzné se jemu vedlo. Až nakonec šťastnou náhodou, když zase již nacházela noc, narazil na krásný hrad a v něm nalezl starou urozenou paní, která ho ráda přijala pohostinu, a tam našel dobré občerstvení pro sebe a pro svého koně. A když nadešla doba, hostitelka ho odvedla do krásné věže nad branou k jeho loži. Tam se urozený pan rytíř Lancelot odbrojil, zbroj svou položil podle sebe a uložil se a záhy usnul. Ale zakrátko kdosi přivčálal a bušil na bránu u velikém chvatu. A když urozený pan rytíř Lancelot toho zaslechl, povstal, a když vyhlédl oknem, spatřil ve světle měsíce tři rytíře, kteří pronásledovali toho jednoho muže, a všichni tři se na něho s meči ruče vrhli, a ten jeden rytíř se jim zase rytířsky postavil a bránil se. Věru, řekl urozený pan rytíř Lancelot, tomuto jednomu rytíři na pomoc přispějí, neboť by mi hanba byla přihlížeti třem rytířům na jednoho, a zabít-li by byl, podílníkem jeho smrti budu. A s tím oděni své oblekl a oknem na prosteradle se spustil k omém čtyřem rytířům, a pak urozený pan rytíř Lancelot řekl hlasem velikým, proti mně se obraťte, vy rytířové, a od boje s omím rytířem upustěte. A tak všichni tři upustili od urozeného pana rytíře Kaye a obrátili se proti urozenému panu rytíři Lancelotovi a začalo jest velké klání a rubání, neboť všichni tři sesedli a mnohými ranami častovali urozeného pana rytíře Lancelota a bořili se na něho ze všech stran. Pak se urozený pan rytíř Kaye hotoval pomáhati urozenému panu rytíři Lancelotovi. Ten však děl, vaší pomoci si žádám nežádám, a tudíž, zdáte-li si mé pomoci, ponechte mne s nimi o samotě. Urozený pan rytíř Kay, chtěje dosti učiniti rytíři, vůli jeho splnil a stranou zůstal. A pak zanedlouho urozený pan rytíř Lancelot šesti ranami je k zemi srazil.

A pak všichni tři zvolali, urozený pane, pane rytíři, vzdáváme se vám jako muži, nad něhož silnějšího nemí. Co toho se týká, řekl urozený pan rytíř, živiti vás

nemohu, jedáže se vzdáte urozenému panu rytíři Kayovi, senešalu, a jediné pod touto úmluvou živouh vašich užestím, ale jinak nikoliv. Slechetný rytíři, řekl oni, toto učiniti by se nám protivilo; neboť pokud urozeného pana rytíře Kaye se dotýká, honili jsme ho a zde jsme ho na dohonili a byli bychom ho zdojali, nebýtí vás; a tudíž rozumu by se přičlo, abychom se jemu vzdávali. Nuže, pokud toho se dotýká, řekl urozený pan rytíř Lancelot, s dobrou se potázte, neboť tím si zvolíte, zda žiti budete čili nic, neboť budete-li se vzdávati, urozenému panu rytíři Kayovi se vzdáte. Slechetný rytíři, řekl na to, pro spásu hrdel našich učiníme, jak nám poroučíte. Tak tedy, řekl urozený pan rytíř Lancelot, přistí ně děli svatdušní idouce půjdete na dvůr krále Artuše a tam se vydáte v ruce královny Ginevry a všichni tři se královně vzdáte na milost a nemilost a řeknete, že vás sem poslal urozený pan rytíř Kay, abyste byli jejími zajatci. Když se rozbřeskl den, urozený pan rytíř Lancelot povstal z lože záhy a zanechal urozeného pana rytíře Kaye, an spí; a urozený pan rytíř Lancelot vzal brnění urozeného pana rytíře Kaye a jeho šit a oděl se a tak vešel do stáje a vzal jeho koně a vzal odpuštění a hostitelky a tak odjel. Pak brzo poté procihl urozený pan rytíř Kay a pohřešil urozeného pana rytíře Lancelota. A pak zočil, že vzal jeho brnění a jeho koně. Nyň na nou věru bezpečně vím, že v úhonu uvede některé z rytířů Artušova královského dvora; neboť domnění, že to jsem já, šalebné je sveđe a troufati si budou, já však, maje jeho brnění a jeho šit, v pokoji zajisté pojedu. A brzo poté urozený pan rytíř Kay se odamtud odebral a své hostitelce poděkoval.

Když jsem odkládal knihu, kdosi zaklepal na dveře a vstoupil můj neznámý známý. Nabídl jsem mu dýmku a židli a vůbec jsem dělal všechno, aby se cítil jako doma. Také jsem mu posílil skleničkou horké skotské whisky; dal jsem mu ještě jednu; potom ještě jednu — všecko v naději, že se od zvim jeho příběh. Po čtvrté přimluví začal vyprávět, sám od sebe, způsobem náčisto prostým a přirozeným.

CIZINCŮVO VYPRAVĚNÍ

Jsem Američan. Narodil jsem se a vyrostl jsem v Hartfordu ve státě Connecticut — mám-li být přesný, tedy kousek na druhé straně řeky, na venkově. Jsem tedy stoprocentní Yankee — a člověk praktický; ano — myslím, že jsem skoro dokonale prositý sentimentalita — jinými slovy: s básničkami si na mně nikdo nepřijde. Můj otec byl kovář, můj strýc byl doktor koněhoj a já byl na začátku oboje zároveň. Potom jsem šel do velké místní zbrojovky a tam jsem se naučil svému vlastnímu řemeslu; tam jsem se naučil všemu, co k tomu patří; naučil jsem se dělat prositě všechno: pušky, revolyvery, děla, kotle, stroje, všechny druhy technických hraček a patentů. Říkám vám, že jsem uměl udělat, nač si kdo vzpomněl — všechno na světě — a bylo mi jedno, co to bylo; a když ještě neexistoval žádný rychlý ultramoderní způsob, jak to vyrobit, já takový způsob vynalezl a přišlo mi to tak snadné, jak vorářovi skutalet kus kulatiny do vody. Stal jsem se ředitелеm závodu; měl jsem pod sebou nějakých dva tisíce lidí. Člověk s takovou povahou je plný roupu a je trávý; to vám nemusím povídat. A když máte pod sebou na dva tisíce tvrdých chlapů, přijdete si v tom ohledu na své. Já aspoň jsem si na své přišel. Až jednoho dne narazila kosa na kámen a já dostal, co jsem předtím rozdával. Bylo to v průběhu nedorozumění, jež jsme pomoci železných heventů projednávali já a chlapík, kterému jsme říkávali Herkules. Herkules mě vzal heverem po hlavě, až to ruplo; měl jsem dojem, že se všechny panty v mé lebce rozkročily a že naskákaly jeden na druhý. Pak se mi zatmělo před očima a už jsem nic necítil a o ničem nevěděl — aspoň na chvíli.

Když jsem zase přišel k sobě, seděl jsem pod nějakým dubem na trávě a měl jsem pro sebe celou krásnou, široou venkovskou krajinu. Totiž — měl jsem ji skoro pro sebe, ne úplně; neboť shůry na mne shlížel nějaký chasník, sedící na koni — chasník, jako by vyskočil rovnou z obrázkové knížky. Byl od hlavy k patě ve starodávném brnění, na hlavě měl přilbu jak obrátcenou putýrnku, ale byly v tom škvíry; a měl šití a meč a kopí jak hrom; a jeho kůň měl také brnění a z čela mu čouhal oceťový roh a měl na sobě přepychové červené a zelené hedvábné čabraky a visely s něho jako přehoz přes postel skoro až na zemi.

„Slechnutý urozený pane, libo-li vám?“ řekl ten chasník.

„Libo-li mi co?“
 „Libo-li vám rytířsky se utkati a kopí zkrřížiti o zemi či o dámu či —“

„S čím to na mne chodíte?“ řekl jsem já. „Zhratě se odsud a jděte si zpátky do svého cirkusu, nebo na vás zavolám popelce.“

Co byste řekli, že ten člověk udělal? Obrátil koně, popojel nějakých tři sta kroků a pak se začal řídit na mne, co mu koněská síla stačila. Putýrnku měl skloněnou skoro až na šíji koně a jeho dlouhé kopí mířilo přímo dopředu. Viděl jsem, že to myslí vážně, a tak když přibyl na moje místo, já už byl na stromě.

Dal se slyšet, že jsem jeho majetek, zajatec jeho kopí. Jeho tvrzení se opíralo o pádné argumenty — a vůbec ovládal síť tuaci, a tak jsem si řekl, že nejlepší bude, když ho nebudu dráždit. Uzavřeli jsme dohodu, podle které já půjdu s ním a on mi nic neudělá. Slezl jsem a vydali jsme se na cestu, totiž on jel a já šel podle jeho koně. Pěkně jsme masírovali mytí nani a přes potůčky, které jsem nikdy předtím neviděl, pokud jsem se mohl upamatovat, a bylo mi to všechno divné a lámal jsem si tím hlavu — a přece jsme pořád neviděli žádný cirkus, jsem si tím hlavu — a přece jsme pořád neviděli žádný cirkus ani stopy po cirkusu. Tak jsem se vzdal myšlenky na cirkus a usoudil jsem, že utekl z bláznice. Ale nepřicházeli jsme ani k žádnému bláznici — tak jsem byl, jak se říká, nahraný. Ptál jsem se ho, jak jsem daleko od Hartfordu. Řekl, že o takovém městě jakživ neslyšel; považoval jsem to za lež, ale nechal jsem to plavat. Když jsme šli už asi hodinu, zhlédli jsme vzdálené město, dřímající v údolí na březích klikaté řeky; a za městečkem na kopci jsme viděli velkou šedou pevnost s věžemi a věžkami. Bylo to po prvé, co jsem něco takového viděl jinde než na obrázku.

„Bridgeport?“ řekl jsem a ukázal jsem směrem k městečku.
 „Canelot,“ řekl on.

Můj neznámý známý začal už před chvílí vykazovat znaky ospalosti. Sam se přisítlil při tom, jak tuče špačky, a usmál se tím svým dojemným, zastaralým úsměvem a řekl:

„Vidím, že nemohu pokračovat; ale pojďte se mnou, mám to všechno sepsané a můžete si to přečíst, máte-li chuť.“

Ve své světnici řekl: „Napřed jsem vedl deník; potom, po mnoha letech, jsem deník vzal a udělal z něho po kouskách knihu. Jak dávno tomu již je!“

Camelot

"Camelot — Camelot," opakoval jsem si pro sebe. "Nemyslím, že bych to byl kdy slyšel. Bude to patrně jméno toho blázince."

Byla to něžná, tichá krajina, lbezná jako sen a opuštěná jako neděle. Vzduch byl plný vůně květin a bzuceňení hmyzu a cvrlikání ptáku, nebylo zde lidí, ani povozů, nebylo zde žádné známky života a nic se tu nedělo. Cesta byla vlastně jen vlnutá stezka s otisky kopyt a tu a tam se slaboučkou stopou kol na obou stranách v trávě — a byla to kola, jež musela mít obruče široké jako dlaně.

Za chvíli jsme pokkali moc pěknou hokčičku. Mohlo jí být deset let a po ramenou jí splyával vodopád zlatých vlčích Kolem hlavy měla obtočený věneček ohnivě rudých vlčích máků. Byla moc hezky oblečená — pokrud byla oblečená. Nejspíchala, šla líně co noha nohu míne a mír bezstarostné duše se zrcadil v její nevinné tváři. Cirkusák si jí vůbec nevšiml; zdálo se, že jí ani nevidí. A ona — ona nebyla jeho fantastickou maskarádou vůbec překvapena; tvářila se, jako by byla zvyklá vídat lidi jeho druhu každý den. Míjela nás tak lhostejně, jako by šla kolem páru krav; ale jakmile si všimla mne, v tu chvíli došlo ke změně. *Zvedla ruce*, až to hvízdlu, a pak zkameněla; dolní čelist jí poklesla, oči měla vykuklené údivem a bázňí; skýtala obraz ohromené zvědavosti a fascinovanán, strachu. A tak tu stála a civěla na nás, zaražená a fascinovaná, až jsme zahnuili za roh lesa a zmizeli z jejího dohledu. Vůbec mi nešlo na rozum, že se zděsila mne, a ne toho druhého. Ne-dávalo to smysl. A že považovala za podivnanou mne a úplně opomíjela své vlastní nároky na pozoruhodnost — to byla další záhada a také projev velkodušnosti, kterou by člověk u takového dítěte nečekal. Měl jsem o čem přemýšlet. Sel jsem dál jako ve snu.

Dal mi rukopis a ukázal místo, odkud mám začít číst:

"Začnete odsud — co je předtím, to jsem vám už pověděl." V tu chvíli už byl tak rozespalý, že spíše spal než břeěl. Když jsem za sebou zavíral dveře, slyšel jsem ještě, jak ospale šeptá: "Dobře odpočínutí, šlechtný urozený pane."

Usedl jsem ke svému křtu a prohlížel svůj poklad. První jeho část — podstatná většina — byl pergamen zažloutlý věkem. Podíval jsem se zvlášť zblízka na jeden list a viděl jsem, že to je palimpsest. Pod starým vybledlým písmem historika z Connecticutu byly stopy krasopisu, jenže ještě staršího a ještě vybledlejšího — latinská slova a věty: zřejmě zlomky starých mnišských legend. Zalistoval jsem k místu, jež mi můj neznámý označil, a začal jsem číst, co zde následuje:

Když jsme se blížili k městu, začínaly se objevovat známky života. Čas od času jsme minuli ubohou chaloupku s doškovou střechou. Kolem chatrčí byla políčka a kousky zahrady nevalně obděláné. A také tam byli lidé; byli to svalnatí muži s dlouhými hrubými nečesanými vlasy, jež jim splyvaly přes obličej a dodávaly jim vzezření zvířat. Muži, a stejně tak ženy, měli zpravidla na sobě hazuku z hrubého rezného plátna, jež sahala hodně pod kolena; obutí byli v jakýsi primitivní druh sandálů a mnozí z těch lidí měli kolem krku železný obojek. Malé děti, hoši i děvčata, byly vesměs nahé; ale někdo si toho zřejmě nevšiml.

Všichni tyto lidé na mne civěli, mluvili o mně, vbíhali chvatně do chat a vyváděli své rodiny, aby na mne vejraly; ale vůbec nikdo si nevšiml mého druhá, až na to, že mu vzdávali poníženou poctu; marně se namáhali, někdo se od něho žádné odpovědi nedočkal.

Ve městě byl mezi spouštějí doškových chaloupek sem tam solidní kamenný dům bez oken; ulice byly pouhé klikaté uličky a nebyly dlažďené; smetky psů a nahé děti si hrály na slunci a dodávaly scénérii život a hluk; prasata se zde spokojeně proháněla a ryla, kde se jim zlíbilo, a jedna z prasníc se rozvalovala v páchnoucí louži uprostřed hlavní třídy a kojila svou rodinku. Najednou zazněla z dálky břešná vojenská hudba; blížila se, přiblížila se ještě víc a záhy se našim zrakům objevila vznešená kavalkáda, zářivá chocholatými přílbami a blýskavými pancíři a vlačími korouhvemi a parádními kabáty a koňskými čabrakami a zlačenými hroty kopí. A kavalkáda se ubírala honosně a statečně spleť maršů a vepřů a nahých děcek a roz dováděných psů a seslých chatrčí a my se připojili k jejímu konci. Následovali jsme průvod jednou toutou ulicí za druhou a šlo to pořád a pořád do kopečka — až jsme se konečně dostali do větrné výše, na kopec, kde stál ten velký zámek.

Kavalkáda a ti na zámku vyměnili několik trumpetových fanfár; potom se těch našich vyptával někdo, kdo stál na valech, kde se s halapartnami přes rameno procházeli sem a tam nējaci ozbrojení v pancířích a s železnými klobouky na hlavě; nad nimi vlály a pleskaly prapory s neuměle vypodobenými draky; a potom se otevřela velká vrata, padací most se sklopil, čelo průvodu se hnulo a cvalem zmizelo pod pomuru klenbou; a my, jdouce za nimi, jsme se záhy ocitli na velkém dlažďeném dvoře, v jehož čtyřech rozích

zněly do modré výše věže a věžičky; a kolikolem nás lidé seděli s koně a bylo moc zdravení a obřadného klanění a pobíhání; na směs živých a misticích se barev byla pěkná podivaná a vůbec dohromady to byl příjemný ruch a hluk a zmatek.

KAPITOLA II

Dvůr krále Artuše

Jakmile se mi naskytna příležitost, ulil jsem se stranou a položil jsem ruku na rameno starobylému, prostě vyhlížejícímu muži a řekl jsem mu vemlouvavým, důvěrným způsobem:

„Příteli, prokažte mi laskavost. Patříte sem do toho blázince, či jste zde jenom náhodou na návštěvě, nebo tak nějak?“

Prohledl si mé tupé odhavy k patě a řekl:

„Ajta, ctný pane, medle se mi vidí...“

„Děkuji, to mi stačí,“ řekl jsem já, „počítám, že jste pacient a podstoupil jsem, přemýšlel jsem a zároveň jsem dávám dobrý pozor, zda náhodou nepůjde kolem někdo se zřetavým rozumem, kdo by mi kápl trochu božské. Po chvíli se mi zdálo, že takový exemplář vidím; tak jsem si ho zatáhl stranou a povídám mu do ouška:

„Rád bych si promluvil s primářem — jenom na minutku.“

„Nerod mi tady —“

„Co nemám?“

„Nerod mi tady hrěvivu býti — nebo lépe-li se ti novomódní slovo líbí: Nezlub a nezdržuj!“

Pak mi řekl, že je kuchníkem a nesmí se teď s nikým bavit, ačkoli by si jindy rád se mnou popovídal, neboť by potěšilo jeho ledví zvědět, odkud mám své šaty. A když odcházel, ukázal prstem a řekl, že tamto stojí někdo, kdo je dost daremný, aby se se mnou mohl zabývat, a kdo mě kromě toho zřejmě hledá. Byl to vytáhlý štíhlý chlapec v přílehavých narudlých kalhotkách, které mu dodávaly vzezření rozeklané mrkve; ostatní jeho oděv byl z modrého hedvábí; měl na sobě také spoustu tíhových nabíraných krajek; a měl dlouhé žluté vlasy a na hlavě růžovou saténovou čepici s pérem, sebevědomě naraženou na jednu stranu. Výraz jeho tváře nasvěd-

čoval dobráček povaze, způsob chůze určitě samoliposí. Byl pěkný jak obrázek, jen ho zarámovat. Přišel ke mně, prohlédl si mě s usměvavou, nestoudnou zvědavostí, řekl, že přišel pro mne, a sdělil mi, že je páže.

„Ale jděte,“ povídám já. „Jste v nejllepším případě prst.“ Bylo to hodně deprimé, ale byl jsem podrážděný. Vůbec ho to však nenamíchlo; zřejmě ani nevěděl, že jsem mu dal fátku. Cestou začal povídat a smát se šťastným, bezmyšlenkovitým chlapečkým způsobem a hned se se mnou skamarádil; ptal se mě na spouštu věcí o mně a mých šatech, ale nikdy nevyčkal odpovědi — vždycky rovnou mluvil dál, jako by nevěděl, že se na něco ptal, a jako by neočekával žádnou odpověď, až na konec náhodou prohodil, že se narodil počátkem roku 513.

Mráz mi začal dupat po zádech. Zastavil jsem se a řekl jsem hlasem trochu nejistým:

„Asi jsem vám správně neporozuměl. Řekněte to ještě jednou — a řekněte to pěkně pomalu. Kterého roku že jste se narodil?“

„Pět set třináct.“

„Pět set třinácti! Na to nevyppadáte! Přestaňte s tím, chlápče, jsem zde cízí a nikoho tu nemám; chovejte se vůči mně poctivě a počestně. Jste při zdřavém rozumu?“

Řekl, že je.

„A ti ostatní lidé tady — jsou při zdřavém rozumu?“

Řekl, že jsou.

„A tohle není blázninec? Totiž, míním, tohle není místo, kde léčí lidi, kterým přeskočilo?“

Řekl, že to není blázninec.

„Tak tedy,“ řekl jsem já, „buďto jsem se zbláznil, anebo se stalo něco stejně hrozného. Řekněte mi, poctivě a doopravdy, kde jsem?“

„NA DVOŘE KRÁLE ARTUŠE.“

Počkal jsem minutku, až mi to po rozřeseném vedení došlo, a pak jsem řekl:

„A který je podle vás teď rok?“

„Pět set dvacet osm — devatenáctého června.“

Cítil jsem, jak mi srdce klese, a zaseptal jsem: „Už nikdy, nikdy své přátele neuvídám — už nikdy je neuvídám. Vždyť se narodí teprve za více než třináct set let.“

Jaksi jsem tomu chlapci věřil, ani jsem nevěděl proč. Co si ve mně něco zřejmě věřilo — mé vědomí, tak říkajíc; ale můj rozum mlu nevěřil. Můj rozum začal rovnou povykvávat; to

bylo přirozené. Nevěděl jsem, jakým způsobem bych přesvědčil svůj rozum, protože jsem věděl, že svědecké výpovědi lidí by nebyly průkazné — můj rozum by řekl, že to jsou blázni, a jejich svědectví by zamítl. Ale najednou, círou šťastnou náhodou, jsem na to kápl. Věděl jsem, že jediné úplné zatemnění slunce v prvé polovině šestého století připadlo na 21. června I. P. 528 starého slohu a začalo tři minuty po dvanácté hodině polední. Rovněž jsem věděl, že v roce, jenž byl *mým* le-tosním rokem, tj. 1879, žádné úplné zatemnění slunce být nemělo. Z toho vyplynulo: podarí-li se mi zabránit, aby mě měla sřtřavá nejistota a zvědavost nesežraly do osmačtyřiceti hodin, budu moci zjistit s naprostou bezpečností, zda mi tenhle chlapec říká pravdu či-li nic.

A tak tedy — jako praktický Yankee z Connecticutu — jsem celý problém odsunul a pustil z hlavy s tím, že na to nevzpomenu, dokud nenadejde příslušný den a hodina, abych mohl soustředit všechnu svou pozornost na situaci přítomného okamžiku a abych byl bdělý a pohotový vyřešit z ní všechno, co se z ní vyřešit dá. Jednu věc po druhé je mým heslem — a každou kartou, která ti zrovna padne, přebíjet všechno, co se dá, až se z toho práší, i kdybys měl v ruce jen dvě sedmý a křížovou desítku pionk. Řekl jsem si dvě věci: Je-li toto pořád ještě devatenácté století, jsem-li mezi blázně a nemožu-li se dostat odsud, budu za chvíli šéfem tohoto bláznince, i kdyby čert na trakaři jezdil; na druhé straně, je-li to opravdu šesté století, dobrá, taky to nebude k zahození; do tří měsíců budu šéfovát celé zemi¹ usuzoval jsem totiž, že bych měl před nejvzdělanějším člověkem celého království náskok od třinácti set let výš. Já nejsem člověk, který by mhal časem, když se jednou na něčem ustanovil a když je co dělat, pročez jsem řekl pážeři:

„Tak tedy, Clarenci, — jestli se tak náhodou jmenujete — nejste-li proti tomu, potřeboval bych od vás pár informací, abych se tady vyznal. Jak se jmenuje to hejkadlo, které mě sem přitáhlo?“

„Můj pán a tvůj? Je to dobrý rytíř a velmocný urozený pán, pan Kay, senešal čili nejvyšší hořmistr královský a soukojenec našeho pána a krále.“

„Dobrá, pokračuji, a pověz mi to všechno z gruntu.“
Začal od Adama a byl velmi rozvláčný; ale část, která mě bezprostředně zajímala, byla taková: Řekl, že jsem zajatcem urozeného pana rytíře Kaye a že v rámci zvyků a obyčejů

budu postupem doby hozen do podzemní lidomorny a ponechán tam o nejskrvnější strhavé tak dlouho, až mě moji přátelé vykoupi — pokud bych náhodou do té doby neshnil. Viděl jsem, že tato druná eventualita má nejlepší vyhlídky, ale nechal jsem to plavat, nelámal jsem si tím hlavu; čas byl příliš drahocenný. Panoš Clarence mi dále řekl, že hostina ve velké dvoraně se už chýlí ke konci a že jakmile začne společenská zábava a piti ve velkém, urozený pan rytíř Kay mě dá přivést a předvede mě králi Artušovi a jeho slavným rytířům, usazeným kolem Kulatého stolu, a že se bude chvástat tím, jak se mu podařilo mě zajmout, a že bude patrně fakta drobet přehánět a nadsazovat, ale že by nesvědčilo o mém dobrém vychování, kdybych ho opravoval — a také by to nebylo obzvlášť bezpečné; a až splním svou roli jako výstavní kus, potom hurá do lidomorny; ale on, Clarence, že najde způsob, jak občas ke mně zajít a potěšit mě a pomoci mi, abych mohl dát vědět svým přátelům.

Dát vědět přátelům! Poděkoval jsem mu; tím jsem mu byl povinován; a za chvilku přišel lokaj a řekl, že je po mně popotávka; a tak mě Clarence zavedl do sálu, vzal mě stranou a sedl si vedle mne.

Řeknu vám, byla to zvláštní podivná, a také zajímavá. Byla to obrovská místnost a jaksi nahatá — ano, a plná křivklavých protkladů. Sál byl velmi, velmi vysoký; tak vysoký, že korouhve, které splývaly shora s klenutých podkrovních trámů a hambalků, vřály v jakémsi pološeru; pak tam měli na obou koncích sálu po vysokém pódiu s kamenným zábradlím; na jednom seděli muzikanti, na druhém ženy, oblečené v šatstvo ohromujících barev. Podlaha byla kamenná a velké dlaždice tvořily čtverce, střídavě bílé a černé, a dlažba byla kapánek sešlá věkem a opořebovaním a volala po opravě. Pokud jde o výzdobu, byla veškerá zádna, vezme-li se to přesně; ale na zděch visely obrovské látkové potahy, které byly v dáňovém přiznání asi označeny jako umělecká díla; byly to bitevní výjevy a koně na nich vypadali jako dětské vystihovánky, nebo jak je děti dělají z perníku; jezdcí měli na sobě drátěné pancíře, jejichž oka byla znázorněna kulatými dírkami — takže to vypadalo, jako by to bylo uděláno prošípovacími kleštěmi. Potom tam měli krb tak veliký, že by se v něm člověk mohl utábořit; vyčnívající boční stěny a římsa krbu byly z tesaného kamene a římsa byla podpírána kamennými sloupy; dohromady to vypadalo jako dveře do kate-

draly. Podle zdi stáli ozbrojenci s pancéřovými pláty na prsou a s železnými přilbami na hlavě. Byli ozbrojeni pouze halapartami a stáli tu nehybně jako sochy. A taky tak vypadali. Uprostřed tohoto překlenuitého a přemostěného náměstí byl dubový stůl, který nazývali Kulatým stolem. Byl velký jako cirkusová manéž; kolem něho seděla ohromná společnost mužů, oděných v tak rozličné a tak oslnivé barvy, že člověka z podívané až bolely oči. Muži měli klobouky s péry naražené na hlavě, pokud někdo neoslovil přímo krále; v takovém případě vzdýcky na začátku první věty klobouk kapánek nadzvedl.

Většinou pili — z celých volských rohů; ale několik jich ještě zmolulo chléb a jiní okusovali hovězí kosti. Na každého muže připadli průměrem dva psi; hafani seděli na číhané a napiaté koukali, dokud mezi ně nevlečela ohryzaná kost. Pak se na ni valem vrhali po brigádách a divizích a rvačka, která které docházelo, naplnila scénérii povykrujícím chaosem, změní chňapajících tlam, mňhajících se těl a bítujících chvostů a sborové vytí a štěkání přehlušilo na chvíli všechnu konversaci; ale to vůbec nevařilo, protože psí rvačka byla vzdýcky beztrak a zajímavější než námět hovoru; muži občas vstávali, aby na to lépe viděli a aby uzavírali sázky, a ženy a muzikanti se natahovali přes zábradlí za týmný účelem; všichni čas od času propukali v radostné výskání. Nakonec se vílezný pes pohodlně natáhl s kosti mezi předními tlapami a jál se vrčet a okusovat ji a masit jí podlahu, přesně tak, jak to v téže chvíli už dělalo padesát jiných psů; a osiátek dvora se zase oddal své předchozí činnosti a zábavám.

Mluva a chování těchto lidí byly celkem vzato uhlazené a zdvořilé; a všiml jsem si, že pozorně a vážně poslouchali, když kdokoliv cokoliv vyprávěl — totiž, pokud to bylo v přístávce mezi psími rvačkami. A bylo jasně vidět, že to je spolek lidí dětinských a nevinných; lhali způsobem vskutku velkovysým, ale dělali to s nejpřívabnější a naprosto odbrovující naivností, a byli ochotni a hotovi naslouchat lžím kohokoliv jiného a také jim věřit. Bylo nesenadné spojovat je s čimkoliv krutým nebo hrozným; a přece se obírali příběhy krve a utrpení s tak upřímným a očividným gusem, až jsem málem zapomínal otfášat se hrůzou.

Nebyl jsem zde jediným zajatecem. Bylo jich tu dvacet nebo ještě víc. Mnozí z těch chudáků byli hrozným způsobem zmrzačení, posekáni, poťezáni; a jejich vlasy, jejich obličje,

jejich šaty byly polepené černými, ztuhlými chuchvalci krve. Trpěli, přitroženě, slinyými tělesnými bolestmi; a nepochybně i únavou a hladem a žízni; a oči vidějí jim nikdo neposkytl možnost umýt se a nikdo jim neprokládal ani minimální skutek milosrdenství — omylí ran; a přece jste z jejich úst nezaslechli ani vzděch, ani nářek; a neviděli jste, že by projevovall známky vzrušení nebo sklon ke stíznostem. Vnutíla se mi myšlenka: „Darebáci — oni sami takhle zacházeli s jinými lidmi, pokud mohli; a jelikož teď došla řada na ně, neočekávají lepší zacházení, než jakého se jim dostává, takže jejich filosofické chování není výsledkem školení ducha, statečné mysli nebo rozumnového usuzování; je to pouhá zvířecí drezúra; jsou to bílí Indiáni.“

KAPITOLA III

Rytíři Kulatého stolu

Zábava u Kulatého stolu měla věššinou formu monologů: jednotlivci zdlouha a zeširoka vyprávěli o dobrodružných výpravách, na nichž přítomní zajatci byli lapeni, a jejich přátelé a přívrženci pozabíjení a obrání o komoně a o brnění. A v celku — pokud jsem z jejich řeči vyrozuměl — tyto vražedné dobrodružné výpravy nebyly podnikány proto, aby byla pomstěna křivda nebo aby byly vyřízeny nějaké staré spory; také nešlo o náhlá rozkmoťení; nikoliv, ve zdrcující většine připadů šlo o prosté souboje mezi neznámými — o souboje mezi lidmi, kteří si navzájem nikdy nebyli představeni a mezi kterými neexistoval vůbec žádný důvod k nevíli. Mnohokrát jsem viděl dvojice chlapců, kteří se navzájem neznali, vykřiknout při náhodném setkání unisono: „Ze bych tě přepral!“ a hned se do toho také pouště; ale dosud jsem si vždycky myslel, že takové věci jsou naprostou výsadou dětí a jsou naskrz měsíská žena, a tam může mít celé legie takových, znamením a znakem dětství; ale zde jsem měl před sebou dospělé klacky, hromofluky, kteří si tyto zvyky podrželi, vzali je s sebou do plnoletosti a do mužného věku a ještě se jimi chlubili. A přece títo prostoduší habáni měli do sebe cosi velmi přitažlivého, něco milého, co jim získávalo sympatie. V ce-

tém tomhle dětském pokoji nebylo tak říkajíc pohromadě tolik mozku, abyste tím mohl navrhnout háček; ale za chvíli vám to jaksi nevaadlo, neboť jste brzo objevili, že ve společnosti, jako je tato, mozků není třeba, ba že by mozek takovou společenost rušil, překážel jí, kazil její harmonii — a že by mozek snad existenci této společnosti vůbec a naprostou zneškodnil.

Skoro v každé tváři se zračila znamenitá mužnost; v některých obličejích pak jste spatřili jistou vznešenost a šlechtnost, která kárala a umlkovala vaši šňazovačnou kritiku. Obzvlášť vznešená blahovůle a čistota zářila z tváře toho, kterého nazývali urozeným panem rytířem Galahadem — a stejně z tváře královny; a cosi majestátního a velkého bylo i v obřímí postavě a v hrdém vystupování sira Lancelota z Jezera.

Za chvílečku došlo k události, která obrátila obecnou pozornost právě na tohoto sira Lancelota. Na znamení muže, jenž byl jakýmsi ceremoninářem, povstalo šest či osm z těch dvaceti nebo kolika zajatců, v houfu hromadně předstoupili, klekli na dlažbu, zvedali ruce směrem ke galerii dam a proslili, aby jim bylo dáno milostivé dovolení promluvit ke královně. Dáma, která byla usazena na nejnápadnějším místě v tom hustém květinovém záhonu ženství a parády, pokynula hlavou na znamení souhlasu, a potom mluvčí zajatců odezval sebe a své kamarády do jejich rukou, ať už pro volný odchod, výkupné, žalář nebo smrt, na čemkoliv se jí milostivě zlíbí ustanoviti se; a toto — tak řekl — činí na rozkaz urozeného pana rytíře Kaye, seněšala, jehož zajatci jsou, neboť on je zdolal svou jedinečnou mocí a vynikajícím umem v kruté seči bojště.

Lidé v místnosti se začali dívat jeden na druhého překvapě a ochromeně; polichoceň úsměv zmizel z královniny tváře, jakmile padlo jméno sira Kaye, a vyhlížela zklamane; panosť mi pošepal do ucha přízvukem a způsobem, jenž svědčil o vrcholném posměchu —

„Pan Kaye — nastojte! Já jsem malý mysliveček, baron z Prašlů. Dvakrát tisíc let se nesvatá vynalézavost lidská bude mamě lopotiti, aby zplodila blížeence této olbřímí ží.“

Oči všech se přisně a tázavě upřely na sira Kaye. Ale sir Kaye se nedal, věděl si rady. Vstal, náramně to zaonáčil a parádně je všechny převezl. Řekl, že celou věc vyřídí v přesné shodě se skutečností; že příběh vyřídí prostě a jasně, aniž k tomu připojí vlastní poznámky. „A pak“ řekl, „uznáte-li, že čin jest slavný a zasluhuje počty, vzdáte jí tomu, kdo jest

muž nejmocnějších paží, jenž kdy nosil štít a máchal mečem v řadách bojujícího křesťanstva — a jenž tuto díl mezi námi,“ a ukázal na sira Lancelota. Lidíčky, říkám vám, že to s nimi zamávalo; a také to byl zatra mistrný tah. Pak pokračoval a vyprávěl, jak urozený pan rytíř Lancelot, hledaje dobrodružství, nedávno jedním máchnutím meče zabil sedm obrů a osvo-bodil zajaté děvy — počtem veletuceť bez dvou; a pak jel dále, stále ještě hledaje dobrodružství, a našel jeho (sira Kaye), an-boluje zoufalý boj proti devíti zahraničním rytířům, a bez-nluvení vzal celý boj na vlastní povel a těch devět zdořil; a že téže noci sir Lancelot potichu vsal a oblekl se do brnění sira Kaye a vzal kuň sira Kaye a odebral se do dálkych zemí a přemohl šestnáct rytířů v jedné úporné bitvě a čtyřiatřicet v jiné; a tyto všechny i těch devět předchozích donutil, aby přisahali, že přijedou na svatodušní svátky ke dvoru krále Artuše a vydají se v ruce královny Ginevry jako zajatci sira Kaye, senešala, a jako koňst jeho rytířské zdatnosti; a tak že tady jsou a že je jich plů tučtu a že zbytek se dostaví, jakmile se vyléčí z hroznych ran.

Bylo dojemné koukat, jak se královna červená a usmívá a jak je rozpacitá a ráda; a kromě toho kradmo házela očima po siru Lancelotovi; dělala to takovým způsobem, že byt to v Arkanzasu, mohl Lancelot vzít jed na to, že bude na místě zastřelen.

Kdekdó velebili udatnost a velikodušnost sira Lancelota; pokud jde o mne, já byl bez sebe údivem, že jeden člověk, načisto sám a sám, byl s to skollit a zajmout takový regiment protivělých bojovníků. Také jsem v tom smyslu řekl pár slov Clarencovi, ale ten pláček posměváček jenom řekl:

„Pakli by sir Kay byl měl někdy nalít do sebe další mečch zksyjsého vína, byl byste viděl, kterak by se čísto zajatců ještě zdvojnásobilo.“

Podíval jsem se na chlapce s polítováním. A jak jsem se na něho díval, vidím, že se na jeho tváři rozhoštuje mrak hlubokého smutku. Sledoval jsem směr jeho pohledu a viděl jsem, že velmi starý bělovousý muž, oděný ve splyvající černou řízu, povstal ze svého místa; stál za stolem na nejistých nohou, mátožně kýval svou starozhinnou hlavou a rozhlížel se po společnosti vodnatýma, tékavýma očima. Tyž výraz utrpení, jaký měla panošova tvář, bylo zřít na všech obličejích kolem — pohled nemych tváří, které vědí, že musí držet a nesmějí ani ceknout.

„Běda, třikrát běda, už je to tady,“ vzdechl hoch, „zase si poslechme touž starou vyřichlou povídku, kterou už vyprávěl tisíckrát týmiž slovy a kterou bude mermomocí vyprávět nadosmrť po každé, když si naplní teičich a když cítí, kládát nadosmrť po každé, když si naplní teičich a když cítí, že se mu bude dobře prášit od úst. Bohu přebobu želím, že jsem neumřel dřívě, nežli jsem spatřil tento den.“

„Kdo to je?“

„Merlin, mocný lhář a kouzelník; čas nechať ho smaží za nůdu, kterou šíří touto povídkou. Nebyt toho, že se ho lidé bojí, protože má po ruce vichřici a blesky a všechny čerty dábly, co jich je v pekle, lidé by už před mnoha lety byli z něho vytrhali stěva, aby se dostali k té povídce a užkrtili ji v zárodku. Vypráví to vždycky v třetí osobě, aby se zdálo, že je příliš skromný, než aby se sám oslavoval — mor na něho a neškestí bud jeho údělem. Dobry příteli, vzbud mě, až bude čas k nešporám.“

Hoch se pítulil k mému rameni a dělal, jako by usínal. Starec začal své vyprávění a za chvíli chlapce spal doopravdy; stejně spali psi a dvůr a lokajové a řady stráží. Monotónní hlas mlel a mlel svou; tiché chrápání stoupalo ze všech stran a provázelo vyprávění jako tichý a tlumový doprovod dechových nástrojů. Některé hlavy byly složeny na paže, některé byly zvráceny nazad a jejich otevřená ústa vydávala bezděcnou hudbu; mouchy bzučely a štípaly, anž je kdo obtěžoval, krysy se tiše vyrojily ze sta děr, pobíhaly po sále a byly všude jako doma; jedna z nich panáčkovala králi na hlavě jako veverka; v prackách držela kousek sýra o ohlodávala ho a s naivní a nestoudnou neuctivostí sypala drobečky sýra na královu tvář. Byl to pokojný výjev, pohoda pro znavené oko a pro unádaného ducha.

A tohle byla starcova povídka:

„A tak král a Merlin odjeli a jeli, až dojeli k poustevníku, jenž byl dobrý člověk a velký ranhojč. A tak poustevník prohlédl všechny jeho rány a dal mu dobré hojivé masti; a tak král tam byl po tři dny a pak jeho rány byly tak dobře zahojeny, že mohl sednout na kuň a odjet, tak odjel. A když tak jeli, Artuš řekl, nemám meče. Nevadí, řekl Merlin, meč máme jeli, uděláte-li, co vám řeknu. A tak jeli, až dojeli k jezeru, které bylo spanilé a široké, a uprostřed jezera Artuš spatřil paží, oblécenou v bílý aksamit, jez držela ve své ruce krásný meč. Vizte, řekl Merlin, tamto jest meč, o kterém jsem mluvil. Vtom spatřil děvru, kráčejíci po jezere. Kdo jest tato

děva? řekl Artuš. Toto jest Paní jezera, řekl Merlin, a v tomto jezeře jest nejnádhernější dvorana světa a bohatě vyzdobená a tato děva co nevidět přijde k vám a pak s ní krásně mluví, aby vám dala ten meč. A co nevidět děva přijíša k Artušovi a pozdravila ho a on ji pozdravil oplátkou. Děvo, řekl Artuš, co jest to za meč, který tamo ta paže drží nad vodou? Kéž by byl můj, neboť nemám meče. Pane králi Artuši, řekla děva, meč jest můj, a dáte-li mi dar, až oň požádám, máte tento meč požádat. Nuže, řekla děva, vstupte tam do toho člunu, do- veslujte k tomu meči a vezměte si ten meč a pochvu a já požádám o svůj dar, až se mi uzdá. A tak Artuš a Merlin sesedli s koně a uvázali své koně ke dvěma stromům a tak vstoupili do lodě, a když přijeli k meči, který držela ruka, pan Artuš uchopil meč za rukojeť a vzal ho s sebou. A paže a ruka se potopily pod vodu; a tak doveslovali na břeh a jeli dále. A pak pan Artuš spatřil spanilý letohrádek. Co znamená tamo ten letohrádek? Jest to letohrádek rytíře, řekl Merlin, s nímž jste poslední zápasil, sira Pellinora, ale on není doma, je pryč; měl vědu s jedním z vašich rytířů, jež se zove Egglame, a zápasili spolu, sir Egglame však nakonec utekl, aby spasil život, ale on ho honil až do samotného Carlionu a co nevidět se s ním setkáme na silnici. Dobře dítě, řekl Artuš, nyní, když mám meč, ukám se s ním v bitvě a budu pomstěn. Pane, toho nečiníte, řekl Merlin, neboť rytíř jest znaven bojem a honěním, takže by vám žádná sláva nekynula z vády s ním; kromě toho žádnému z dnešních rytířů by nebylo lehké přemoci ho; proto vám radím, abyste ho nechal jíti jeho cestou, neboť zakrátko vám prokáže velkou službu, a až ho nebudě, poslouží vám jeho synové. A také zakrátko se dožijete dne, kdy mu s velkou radostí dáte svou sestru za manželku. Až ho uvidím, učiním, jak mi radíte, řekl Artuš. Pak pan Artuš pohleděl na meč a velmi se mu zalbil. Co se vám líbí lépe, řekl Merlin, meč nebo pochva? Lépe jsem sobě zalbil v meči, řekl Artuš. Nemouďte jednaté, řekl Merlin, neboť pochva má cenu desíti mečů, an pokud máte při sobě pochvu, nikdy ne- ztratíte kapku krve, byť jste byl raněn seběhů; pročez mějte pochvu povždy při sobě. A tak jeli do Carlionu a cestou po- tkali sira Pellinora; ale Merlin udělal takové kouzlo, že sir Pellinore Artuše neviděl a minutu je beze slova. Divím se, řekl Artuš, že rytíř nepromluvil. Pane, řekl Merlin, on vás nevi- děl; neboť kdyby vás byl viděl, nebyl by odjel jenom tak.

A tak přišli do Carlionu, z čehož jeho rytíři měli převelikou radost. A když slyšeli o jeho dobrodružstvích, užasli, že vy- dával svou osobu všanc tak sám a sám. Ale všichni urození muži řekli, že jest nádherné býti pod takovým vládcem, jenž jest ochoten pouštěti se osobně do dobrodružství stejně, jak to dělají chudí rytíři.“

KAPITOLA IV

Urozený pán Dinadan — veselá kopa

Zdálo se mi, že tato roznarná lež byla vyprávěna neoby- čejně prostě a krásně; ale ovšem — já to slyšel jenom jednou a v tom je veliký rozdíl; jistě to mělo půvab i pro ostatní, když to bylo čerstvě.

Jako první se probudil urozený pan rytíř Dinadan, místní veselá kopa, a obratem ruky vzbudil i ostatní kanadským žer- tíkem nohté chabé úrovně. Přivázal pár kovových hrníčků psovi k occasu, pak ho pustil a pes strachem pomínutý se hnal sálem dokolečka dokola a všichni ostatní psi se hnali za ním, šékali a dupali a naráželi do všeho, co se jim namanulo do cesty, a všichni vespolek vyráběli boží dopuštění a tartas a randál k ohluchnutí; čemuž se veškeré shromáždění, ženy a muži, smáli; až smíchy brečeli, a někteří spadli ze ždíli a u vytřzení se váleli po podlaze. Byly to zkrátka jeden vedle druhého samé děti. Urozený pan rytíř Dinadan byl na svůj výkon tak pyšný, že se nemohl zdržet a znova a znova až do omrzení hlěl, jak mu tato nesmrtelná myšlenka knihtla hlavou a jak na ten nápad přišel; a jak to s tímto druhem vese- lých kop a vitpálků chodí, smál se ještě, kdy všichni ostatní to už měli dávno odbyté. Byl tak rozběhnutý, že nakonec ještě promesl řeč — humornistickou řeč, to se rozumí. Myslim, že jsem ještě jakživ předtím neslyšel pohromadě tolik starých, omše- lých, vyčichlých anekdot. Bylo to horší než kočovné divadlo, horší než šásek v cirkusu. Připadalo mi, že je udělen zvlášťé trpkým sedět tady o třináct set let dřív, než jsem se narodil, a znova poslouchat pitomé, neslané, nemastné červočivé vtí- py, ze kterých se mi dělalo nanič, když jsem byl chlapec, tři- náct set let později. Skoro mě to přesvědčilo, že nějaký nový

vtip na světě vůbec není možný. Kdekdto se těmto starožitnostem smál, ale prosím vás, lidé se tomu vzdýcky smějí; o několik století později jsem si toho všiml. Ale nesmál se tomu ovšem můj posměváček — mým tím Clarence. Ne, nesmál se, jenom se posmíval; neexistovalo nic, čemu by se nebyl posmíval. Řekl, že většina vtipů urozeného pana rytíře Dinadana je ztrouchnivělá a ostatní že jsou zkamenělé; řekl jsem, že výraz „zkamenělé“ je výbořný; sám jsem byl přesvědčen, že majestátní stáří některých těchto vtipů lze klasifikovat správně jen pomocí geologického názvosloví. Ale tato pěkná myšlenka si u chlapce nepříšla na své, neboť geologie ještě nebyla vynalezena. Nicméně jsem si umínil, že ten poštěh nezapomenu, a řekl jsem si, že celý ten spolek vychován a vytáhnou na pátičnou úroveň, podaří-li se mi vyhruslit z nynějši slamasitky. Není rozumné zahodit dobrou věc jenom proto, že trh pro ni ještě není zralý.

A teď povstal urozený pan rytíř Kay a počal zatápět pod mlátičkou své vyřídilky. Paliivem jsem byl já. Situace začala být vážná a já taky. Urozený pan rytíř Kay vyprávěl, kterak se střetl se mnou v dálné zemi divochů, kde všichni nosili stejně směšný kroj jako já — šat vyrobený čarami a kouzly, šat, jehož účelem bylo učinit nositele nezranitelného lidskou rukou. Leč on, urozený pan rytíř Kay, sílu kouzel likvidoval modlitbami a v bitvě, trvajících tři hodiny, pobil svých třináct rytířů a mne zajal; ušetřil mého života proto, aby tak podivná kuriozita, jako jsem já, mohla být předvedena na oděv a podív krále a dvora. Po celou dobu mluvili o mně bez nejmenšího ostychu jako o „témto obřímím obru“ a o „témto hrozném, nebetěčné obłudě“ a o „témto lidožravé nestvůře s tesáky a spáry“ a všichni do posledního tu plácáním natvrně polykali a nikdo se ani jednou neusmál a patrně nikdo nezapozoroval žádný rozpor mezi mnou a mezi přičesanou reportáží urozeného pana rytíře Kaye. Říkal, že jsem — ve snaze mnu uniknout — rovněžma nohama vyskočil na vrcholok stromu vysokého dvě stě střeвицů, ale sundal mě kamenem zvrací krávvy; kterýžto kámen bezmála rozdrtil všechny mé kosti; a pak mě vzal do přísahy, že se dostavím na dvůr krále Artuše pro ortel. Urozený pan rytíř Kay zakončil řeč sdělením, že mě odsoudili k smrti s tím, že umřu v polehce dne 21. t. m.; a bylo mu to tak jedno, že udělal pomlčku a zivl, než vyslovil datum.

V tu chvíli už jsem byl velmi skleslý a poníčený; abych řekl

pravdu, už jsem byl solva dost při sobě, abych mohl sledovat průběh rozpravy, která vznikla kolem otázky, jak mám být zabít; někteří totiž pochybovali, zda se — vzhledem ke kouzlu mého šatu — vůbec podaří mě usmrtit. A přece to byl prachobýčejný konfekční oblek za patnáct dolarů rovnou z ramínka. Tak či onak, byl jsem však ještě dost pohromadě, abych si všiml jedné podrobnosti, totiž, že Indián by se byl začervenal nad nejděním z výrazu, kterých zde s naprostou samozřejmostí používalo toto slavné shromáždění, výkvetě dam a pánů celé země. Řeknu-li, že užívají slov nedělníků, je to označení příliš mírné, než aby vystihlo situaci. Čel jsem, ovšem, *Toma Jonese* a *Rodericka Randoma* a jiné knihy toho druhu a věděl jsem, že nejvyšší a nejčestnější dámy a páni v Anglii se drželi těchto svých mravů rovnou až do osmnáctého století a mluvili řečí slušnější jen o málo, byla-li slušnější vůbec; a měli morálku a chování řečí přiměřené; vlastně v tomto stavu setrvali až do našeho vlastního, devatenáctého století — ve kterémžto století, jaképak cavyčky, teprve můžeme objevit první ukázkové vzorky opravdové dámy a opravdového gentlemana v anglických dějinách — anebo v evropských dějinách vůbec, když na to přijde. Dejme tomu, že by sir Walter — místo aby sám vkládal dialogy do úst svých postav — byl nechal tyto postavy mluvit, jak jim zobák narosní? Slyšeli bychom z úst Rebecky a Ivanhoea a něžné lady Roweny řeči, nad kterými by dnes upadl do rozpáky i tulák. Ovšem, bezděčně necudnému je všechno cudné. Lidé krále Artuše si nebyli vědomi, že jsou sprostí, a já měl dost duchapřítomnosti, abych se o tom nezmiňoval.

Měli s mým kouzelným oblekem tolik starostí, že se jim mocně ulevilo, když Merlin nakonec překážku smetl prostou, rozumnou radou. Zeptal se jich, proč jsou takoví nedovůlipové — proč jim nenapadlo mě svléct. Do půl minuty jsem byl nahý jak kůl v plotě. A lidicky, lidicky, představte si — já tam byl jediný v rozpacích. Kdekdto mě rozebíral; a dělali to, jako bych byl hlávka zelí. Královna Ginevra projevovala stejný zájem jako ostatní a řekla, že jakživa neviděla nikoho s takovýmá nohama, jako máám já. To byla jediná poklona, již se mi dostalo, arci byla-li to poklona.

Konečně jsem byl já vynesena jedním a moje nebezpečně šatv druhým směrem. Mě strčili do kobky ve sklepení; měl jsem tam nějaké zbytky jako oběd, trochu plesnivě slámy jako postel a neomezené množství krys jako společnost.

Inspirace

Byl jsem tak unavený, že ani strach mi nemohl zabránit, abych brzo neusnul.

Když jsem zase přišel k sobě, měl jsem dojem, že jsem spal velmi dlouho. První mou myšlenkou bylo: „To byl ale divný oběšen nebo utopen nebo spálen nebo něco podobného... Ještě si zdřímnu, a až zahouká píšťala, půjdu do zbrojovky a vyřídím si to s Herkulusem.“

Ale zrovna v tu chvíli jsem zaslechl skřipavou hudbu rezavých řetězů a petlic, jakési světlo mě málem oshlilo a přede mnou stál ten pestrý větroplach Clarence. Hekl jsem překvapením: málem mi to vyrazilo dech.

„Cože,“ povídám. „Vy jste tu ještě pořád? Ztratíte se s celym tím snem a zmizíte odsud.“

Ale Clarence se jenom smál tím svým bezstarostným, lehkomyslným smíchem a začal si z mé neutěšené situace utahovat.

„Dobrá,“ řekl jsem odevzdaně, „ať sen pokračuje; nemám naspěch.“

„Prosím tebe, jaký sen?“

„Jaký sen? No přece sen, že jsem na dvoře krále Artuše, človečka, který nikdy neexistoval; a že mluvíím s vámi, jenž nejste nic než výplod obrazotvornosti.“

„O lala, vážně? A že máte být zítra upálen, to je také sen? Haha — co řeknete tomu?“

To byla rána, která mnou projela, až se mi udělalo nanic. nebo nesen; znal jsem ze zkušenosti, co umí živý sen, a proto jsem věděl, že být upálen k smrti není ani ve snu vůbec, ale vůbec žádná legrace, a že to je věc, které se musím vyhnout stůj co stůj po dobrém či po zlém. Proto jsem řekl úpěnlivě: „O Clarence, dobrý hochu, jediný příteli, kterého mám — neboť jste přece mým přítelem, že ano? — nenechávejte mě na holičkách; pomozte mi najít nějaký způsob, jak odsud uniknout!“

„Nastojte! Aťa, slyšte ho! Uniknout? Muzičku, chodby jsou pod stráží a dohledem zbrojnošů.“

„Zajisté, zajisté. Ale kolik je jich, Clarence? Doufám, že jich není mnoho.“

„Dvacet do jednoho. V únik nemožno doufat.“ A po odmlce — váhavě: „A jsou tu další důvody — a závažnější.“

„Další důvody? Jaké?“

„Inu, říkájí — pry — ale netroufám si, věru vskutku nijak si netroufám!“

„Chlapeče, chudinko, co se děje? Proč blednete? Proč se tak třesete?“

„Ó, vpravdě mám proč! Chci vám to říci, ale —“

„No tak, no tak, vzhoppte se, vzmůže se — buďte tak hodný, a ven s tím!“

Váhal, byl zmiřán protichůdnými city. Touha říci to cloumala s ním jediným směrem, strach s ním cloumal směrem opačným; konečně došel po špičkách ke dveřím, jukl na chodbu, naslouchal; potom se přiblížil ke mně a pošeptal mi přímo do ucha svou děsivou zvěst; přitom vykazoval všechny znaky hrůzy a strachu jako člověk, jenž se vydává do děsného nebezpečí a mluví o věcech, jež i v náznačku mohou znamenat smrt.

„Merlin ve své zlomyslnosti obestřel tuto lidomornu kouzlem, a není v těchto královstvích člověka tak lehkomyslného nebo zoufalého, aby se pokusil překročit s vámi tento práh! Řekl jsem vám to — a nyní ať se Bůh nade mnou siltuje! Ó, buďte na mne hodný, buďte milosrdný k ubohému chlapeci, jenž s vámi dobře smýšlí; neboť prozradíte-li mne, jsem ztracen!“

Dal jsem se do smíchu — byl to první pořádný, osvěžující smích po dlouhé době, a křičel jsem:

„Merlin že vyrobil kouzlo! Merlin, podržte mě! Ten starý krejcarový šarlatán, ten ubreptaný starý mezek! Nesmysl! Sto procentů nesmysl! Nejpitomější nesmysl na světě! To je přece ze všech dětinských idiotických vrtolhavých babských ustrašených pover ta nej —, ale vůbec, čert vem Merlina!“

Ještě než jsem byl v polovíce, Clarence se zhroutil na kolena a vypadal, jako by strachy přichlázal o rozum.

„Ó varii! Tot hrozná sloval Každým okamžikem se tyto zdi mohou zhroutiti na vás, takové-li věci říkájí budete. Ó, odvolajte je, než bude pozdě!“

Nuže, tato divná podivaná mi vnukla dobrý nápad a podnítila mě k úvaze. Mají-li zde všichni tak poctivý a upřímný strach z Merlinovy předstírané magie, jako se jí bojí Clarence, v tom případě přece nadřazený člověk jako já musí mít dost

fištronu, aby našel způsob, jak z tohoto stavu věci těžit. Přemýšlel jsem dále a vypracoval jsem plán. Potom jsem řekl:

„Vstaňte. Vnuďte se. Podívejte se mi do očí. Víte, proč jsem se smál?“

„Ne — ale při Matce boží vás zapřisahám, už to vícekrát nedělejte.“

„Nuže, povím vám, proč jsem se smál. Smál jsem se, protože já sám jsem kouzelník.“

„Ty!“ Chlapec couvl o krok a zatajil dech, protože ho to řvalo kapánek nečekaně; ale postoj, jež vůči mně zaujal, byl velmi, velmi uctivý. V mlžku jsem to vzal na vědomí; bylo to znamení, že v téhle cvokárně podporník nepotřebuje žádných doporučení ani důkazů; lidé jsou ochotni uvěřit mu na slovo, jen tak. Pokračoval jsem:

„Znám Merlinu už sedm set let a on —“

„Sedm se —“

„Neskákejte mi do řeči. Umlel a znovu obživil už třináctkrát, a po každé se potloukal světem pod jiným jménem. Říkal si Smith, Jones, Robinson, Jackson, Peters, Haskins, Merlin — pokazdě, když zase vyplave, nadává si jinak. Znal jsem ho v Egyptě před třemi sty lety; znal jsem ho v Indii před pěti sty lety — vždycky se mi přete do cesty, af se vrtnu kam se vrtnu, a pořád vede stejně hloupě řeči; už mi jde na nervy. Jako kouzelník stojí za houby s mákem; zná několik starých okoukaných triků, ale nikdy se nezmohl na víc než na začátečnické kousky a jakživ to už dál nedotáhne. Ještě tak sňatí na venkov — takhle do poutové boudy, dneska tady, zítra pryč, však to znáte — ale propána, za odborníka by se vydávat neměl, aspoň ne tam, kde je nějaký opravdový umělec. Tak tedy, Clarenci, koukněte se. Budu při vás od této chvíle jako přítel — a na oplátku vy musíte být mým přítelem. Potřebuji, abyste mi prokázal službu. Musíte informovat krále, že jsem sám kouzelník — a ještě k tomu nejvyšší vrchní velmistř Hujahnuj osobně, náčelník veskeré čeledě kouzelnické; a někdo musí králi vyloužit, že zde právě ve vši tichosti připravuji menší pohromu a že veskerá zdejší království budou litat jako hadr na holi, jestli bude proveden návrh urozeného pana rytíře Kaye a něco se mi stane. Chcete se postarat, aby se to král dozvěděl? Uděláte mi to?“

Ubohý chlapec byl tak vyděšený, že skorem nebyl s to mi odpovědět. Byla to smutná pořívaná, vidět tvora tak zděšeného, tak rozřfeseného, tak poníčeného. Ale slíbil všecko;

a naopak zase já jsem mu musel znovu a znovu slibovat, že zůstanu jeho přítelem a že se nikdy proti němu neobrátím a že ho nějakým způsobem neuhranu. Pak se vydal na cestu; šel těžce a opíral se rukou o zed' jako nemocný člověk.

Hned nato mi nepadlo: Jak bezhlavý jsem byl! Až se chlapec uklidní, začne se divit, jak to přijde, že tak velký kouzelník, jako jsem já, musel prosit chlapce jako on, aby mu od sud pomohl; dá dvě a dvě dohromady a uvidí, že jsem šizauk.

Celou hodinu jsem se trápil nad tou bezhlavou nešikovností, kterou jsem provedl, a zároveň jsem se častoval mnohými pepnými nadávkami. Ale potom mi najednou nepadlo, že tihle živočichové nepřemýšlejí rozumem; že oni jaktěžví dvě a dvě dohromady nedají; že všechny jejich řeči ukazují, že nevědí, co je rozpor, a že nepoznají rozpor, ani když je trine. Tak jsem se uklidnil.

Ale tak to už na světě chodí, že sotva se člověk uklidní, šupl už je tu něco jiného, s čím si musíš lámat hlavu. Uvědomil jsem si, že jsem udělal další chybu: poslal jsem toho chlapce, aby vystrašil svou vrchnost hrozbou, že se polehnutku chlapec, aby vystřáhal svou vrchnost hrozbou, že a právě lidé, potichoučku zabývá v ynalézáním pohromy; a právě lidé, kteří jsou nejsvolnější a nejdychtivější a nejochotnější v záty záznaky předvádět; dejme tomu, že po mně budou chtít, abych řekl, ukážku? Dejme tomu, že po mně budou chtít, abych řekl, jakou pohromu chystám? Ano, dopustil jsem se chyby: měl jsem si tu pohromu napřed vymyslet. „Co si počnu? Co mám říci, abych získal trochu času?“ Zase jsem v tom lítal; lital jsem v nejhorším druhu šlamastiky: „...“ Slysším kroky! — přicházejí. Kéz bych měl jenom chvíličku na rozmyslení...“

Dobrá, už to mám. Všechno je pod střechou.“

Víte, vzpomněl jsem si na to zaměnění. Najednou vám mi blesko hlavou, jak Kolumbus nebo Cortez nebo kterýsi z těch lidí jednou vynesl zaměnění jako spásnou kartu a přetrumli tím nějaké divochy. Vzpomněl jsem si na to a viděl jsem, že to je ono. Teď jsem tu kartu mohl vynést já — a nebudte to ani žádný plagiat, protože budu mít před těmi časníky autorský náskok skorem jednoho tisíce let.

Clarence vstoupil, zdeptaný a sklíčený, a řekl: „Přil jsem s poselstvím k pánu našemu, ke králi, a ihned mi dal stanouti před svou tváří. Byl jest strasný až do morku svých kostí a pomyslel ihned rozkaz vydati k vašemu okamžitému svobozenství, a abyste oděn byl ve vzácný šat a uby-

tován tak, jak se na muže tak velikého sluší; ale pak přišel Merlin a všechno pokazil; neboť přemluvil krále, že jste šlepený, pročez nevíte, co mluvíte; a řekl, že vaše hrozba jest pouhá pošetlost a plané holedbání. Dlouho rokovali, ale na konec Merlin řekl posměšně: „Tak proč tedy *nejměnovat* tu svou náramnou pohromu? Vpravdě ji nepojmemeval, protože pranic neměl, čím by Merlina vyvrátil; a tak král — a král havě a pln lítosti, že nezdvořáctvo vám projevíti musí — vás prosí, abyste v úvahu vzal jeho neutěšené postavení za daného a dobu, kdy nastane. Ó, zapřísežením tě prosím, neotálej; otáleti v takový čas by znamenalo dvojnásobiti a trojnásobiti nebezpečenství, která tě již obklopují. Ó, jednej moudře — pojmenuj pohromu!“

„Umyslň jsem neodpověděti ihned. Chtrél jsem, aby se nakupilo ticho, zatím co jsem si dával dohromady efektní prohlášení, a potom jsem řekl:“

„Jak dlouho už jsem zavřen v téhle díře?“

„Byl jste zavřen večera, když se den už chýlil silně ke konci. Nyní jest devátá hodina jitřní.“

„Nerikejte! To jsem ale spal opravdu dobře! Je devět hodin ráno! Podle té tmy tady by člověk řekl, že je nějak kolem půlnoci. Dnes je tedy dvacátého?“

„Áno — jest dvacátého.“

„Á mám být za žíva spálen zítra.“ Chlapec se hrůzou otrásl.

„V kolik hodin?“

„V pravé poledne.“

„Nuže, povím ti, co máš říci.“ Odmíchl jsem se a stál jsem nad schouleným chlapeem v hrůzném mlčení celou minutu; pak jsem začal hlasem hlubokým, odměřeným, nabýtvým děsem soudného dne, a zvyšoval jsem hlas postupně a s dramatickou technikou, až dosáhl chromného vyvrcholení — a vrcholnou pasáž jsem potom přednesl vznesenějším a velkolepějším způsobem, než jsem kdy v životě cokoliv řekl: „Jděte zpátky a řekněte králi, že v onu hodinu uškrtním všechn svět smrtelnou temnotou půlnoční; zhasím slunce a nikdy více už nebude svítit; plody země uhnynou nedostatkem světla a tepla a národy země zahynou hladu a vymrou do posledního člověka!“

Musel jsem chlapce vynést, protože se zhroutil v mdlobách. Doručil jsem ho vojákům a vrátil jsem se do kobky.

Zatmění

V tichu a v temnotě začal citi velmi rychle doplňovat věděni. Puhá vědomost o nějaké skutečnosti je matná a bezbarvá; ale když začínáte cítit, co se děje, děj nabývá barvy. Je velkánský rozdíl mezi tím, když *slyšíte*, že někdo někomu vrazil nůž do srdce, a mezi tím, když *vidíte*, jak někdo někomu vrazí nůž do srdce. V tichu a ve tmě vědomost, že jsem ve smrtelném nebezpečí, nabývala neustále hlubší a hlubší intenzity; cosi — byl to ve skutečnosti cit — plížilo se píd po pídými žilami a mrazilo mě.

Dobrotivá příroda však zatřídla, že v takových chvílích, jako byla tato, jakmile ruf v člověku poklesne k určitému bodu, nastává zvrát a člověk nabývá nových sil. Naděje se probouzí a sní jakási jarost, a pak je člověk ve formě, aby mohl pro sebe něco udělat, dá-li se vůbec něco dělat. Má nová síla přišla jako velká voda. Řekl jsem si, že mě moje zatmění jistojistě zachráni a nadto ještě ze mne udělá nejmocnějšího muže celého království; a našup byla moje ruf rovnou až ve špiče trubický a všechny starosti byly ty tam. Myslel jsem, že na celém světě není šťastnějšího člověka. Byl jsem dokonce netrpělivý a nemohl jsem se dočkat zítřka, tak jsem se třásl na chvilí, kdy sklídním velký triumf a kdy budu středem obdivu a úcty celého národa. A kromě toho — po obchodní stránce mě to postaví na nohy; to jsem věděl.

Jedna věc se mezi jiným také vynořila v pozadí mé mysli. Totíž poloviční přesvědčení, že pod vlivem zprávý, jakou to pohromu na ně chystám, títo poverčiví lidé budou chtít se mnou udělat kompromis. A tak když jsem po chvilí slyšel přícházející kroky, vzpomněl jsem si na to a řekl jsem si: „Jako že tu sedím, kompromis už jde. Nuže, je-li dobrý, sem s ním, přistoupím na to; ale není-li přijatelný, postavím si hlavu, dupnu si, vynesu všechny své trumfy a ukážu jim, zač je toho loket.“

Dvěře se otevřely, několik zorojnostů vstoupilo a jejich vůdce řekl:

„Hranice je připravena. Fojď!“

Hranice! Udělato se mi mdlo a málem jsem se skácel. V takovou chvíli je těžké popadnout dech, v krku se vám dělají

knights, said they, that were we loth to do; for as for Sir Kay we chased him hither, and had overcome him had ye not been; therefore, to yield us unto him it were no reason. Well, as to that, said Sir Launcelot, advise you well, for ye may choose whether ye will die or live, for an ye be yelden, it shall be unto Sir Kay. Fair knight, then they said, in saving our lives we will do as thou commandest us. Then shall ye, said Sir Launcelot, on Whitsunday next coming go unto the court of King Arthur, and there shall ye yield you unto Queen Guenevere, and put you all three in her grace and mercy, and say that Sir Kay sent you thither to be her prisoners. On the morn Sir Launcelot arose early, and left Sir Kay sleeping; and Sir Launcelot took Sir Kay's armour and his shield and armed him, and so he went to the stable and took his horse, and took his leave of his host, and so he departed. Then soon after arose Sir Kay and missed Sir Launcelot: and then he espied that he had his armour and his horse. Now by my faith I know well that he will grieve some of the court of King Arthur: for on him knights will be bold, and deem that it is I, and that will beguile them; and because of his armour and shield I am sure I shall ride in peace. And then soon after departed Sir Kay, and thanked his host.

As I laid the book down there was a knock at the door, and my stranger came in. I gave him a pipe and a chair and made him welcome. I also comforted him with a hot Scotch whiskey; gave him another one; then still another—hoping always for his story. After a fourth persuader, he drifted into it himself, in a quite simple and natural way:

THE STRANGER'S HISTORY.

I am an American. I was born and reared in Hartford, in the State of Connecticut—anyway, just over the river, in the country. So I am a Yankee of the Yankees—and practical; yes, and nearly barren of sentiment, I suppose—or poetry, in other words. My father was a blacksmith, my uncle was a horse doctor, and I was both, along at first. Then I went over to the great arms factory and learned my real trade; learned all there was to it; learned to make everything; guns, revolvers, cannon,

boilers, engines, all sorts of labor-saving machinery. Why, I could make anything a body wanted—anything in the world, it didn't make any difference what; and if there wasn't any quick new-fangled way to make a thing, I could invent one—and do it as easy as rolling off a log. I became head superintendent; had a couple of thousand men under me.

Well, a man like that is a man that is full of fight—that goes without saying. With a couple of thousand rough men under one, one has plenty of that sort of amusement. I had, anyway. At last I met my match, and I got my dose. It was during a misunderstanding conducted with crowbars with a fellow we used to call Hercules. He laid me out with a crusher alongside the head that made everything crack, and seemed to spring every joint in my skull and make it overlap its neighbor. Then the world went out in darkness, and I didn't feel anything more, and didn't know anything at all—at least for a while.

When I came to again, I was sitting under an oak tree, on the grass, with a whole beautiful and broad country landscape all to myself—nearly. Not entirely; for there was a fellow on a horse, looking down at me—a fellow fresh out of a picture book. He was in old-time iron armor from head to heel, with a helmet on his head the shape of a nail keg with slits in it; and he had a shield, and a sword, and a prodigious spear; and his horse had armor on, too, and a steel horn projecting from his forehead, and gorgeous red and green silk trappings that hung down all around him like a bed quilt, nearly to the ground.

"Fair sir, will ye just?" said this fellow.

"Will I which?"

"Will ye try a passage of arms for land or lady or for—?"

"What are you giving me?" I said. "Get along back to your circus, or I'll report you."

Now what does this man do but fall back a couple of hundred yards and then come rushing at me as hard as he could tear, with his nail keg bent down nearly to his horse's neck and his long spear pointed straight ahead.

[[CHAPTER I]]

Camelot

"CAMELOT—Camelot," said I to myself. "I don't seem to remember hearing of it before. Name of the asylum, likely."

It was a soft, reposeful summer landscape, as lovely as a dream, and as lonesome as Sunday. The air was full of the smell of flowers, and the buzzing of insects, and the twittering of birds, and there were no people, no wagons, there was no stir of life, nothing going on. The road was mainly a winding path with hoofprints in it, and now and then a faint trace of wheels on either side in the grass—wheels that apparently had a tire as broad as one's hand.

Presently a fair slip of a girl, about ten years old, with a cataract of golden hair streaming down over her shoulders, came along. Around her head she wore a hoop of flame-red poppies. It was as sweet an outfit as ever I saw, what there was of it. She walked indolently along, with a mind at rest, its peace reflected in her innocent face. The circus man paid no attention to her; didn't even seem to see her. And she—she was no more startled at his fantastic makeup than if she was used to his like every day of her life. She was going by as indifferently as she might have gone by a couple of cows; but when she happened to notice me, *then* there was a change! Up went her hands, and she was turned to stone; her mouth dropped open, her eyes stared wide and timorously, she was the picture of astonished curiosity

stop to gossip, though he would like it another time; for it would comfort his very liver to know where I got my clothes. As he started away he pointed and said yonder was one who was idle enough for my purpose, and was seeking me besides, no doubt. This was an airy slim boy in shrimp-colored tights that made him look like a forked carrot; the rest of his gear was blue silk and dainty laces and ruffles; and he had long yellow curls, and wore a plumed pink satin cap tilted complacently over his ear. By his look, he was good-natured; by his gait, he was satisfied with himself. He was pretty enough to frame. He arrived, looked me over with a smiling and impudent curiosity; said he had come for me, and informed me that he was a page.

"Go 'long," I said; "you ain't more than a paragraph."

It was pretty severe, but I was nettled. However, it never phazed him; he didn't appear to know he was hurt. He began to talk and laugh, in happy, thoughtless, boyish fashion, as we walked along, and made himself old friends with me at once; asked me all sorts of questions about myself and about my clothes, but never waited for an answer—always chattered straight ahead, as if he didn't know he had asked a question and wasn't expecting any reply, until at last he happened to mention that he was born in the beginning of the year 513.

It made the cold chills creep over me! I stopped, and said, a little faintly:

"Maybe I didn't hear you just right. Say it again—and say it slow. What year was it?"

"Five thirteen."

"Five thirteen! You don't look it! Come, my boy, I am a stranger and friendless: be honest and honorable with me. Are you in your right mind?"

He said he was.

"Are these other people in their right minds?"

He said they were.

"And this isn't an asylum? I mean, it isn't a place where they cure crazy people?"

He said it wasn't.

"Well, then," I said, "either I am a lunatic, or something just as awful has happened. Now tell me, honest and true, where am I?"

"IN KING ARTHUR'S COURT."

I waited a minute, to let that idea shudder its way home, and then said:

"And according to your notions, what year is it now?"

"Five twenty-eight—nineteenth of June."

I felt a mournful sinking at the heart, and muttered: "I shall never see my friends again—never, never again. They will not be born for more than thirteen hundred years yet."

I seemed to believe the boy, I didn't know why. *Something* in me seemed to believe him—my consciousness, as you may say; but my reason didn't. My reason straightway began to clamor; that was natural. I didn't know how to go about satisfying it, because I knew that the testimony of men wouldn't serve—my reason would say they were lunatics, and throw out their evidence. But all of a sudden I stumbled on the very thing, just by luck. I knew that the only total eclipse of the sun in the first half of the sixth century occurred on the twenty-first of June, A.D. 528 O. S., and began at three minutes after twelve noon. I also knew that no total eclipse of the sun was due in what to *me* was the present year—*i.e.*, 1879. So, if I could keep my anxiety and curiosity from eating the heart out of me for forty-eight hours, I should then find out for certain whether this boy was telling me the truth or not.

Wherefore, being a practical Connecticut man, I now showed this whole problem clear out of my mind till its appointed day and hour should come, in order that I might turn all my attention to the circumstances of the present moment, and be alert and ready to make the most out of them that could be made. One thing at a time, is my motto—and just play that thing for all it is worth, even if it's only two pair and a jack. I made up my mind to two things; if it was still the nineteenth century and I was among lunatics and couldn't get away, I would presently boss that asylum or know the reason why; and if on the other hand it was really the sixth century, all right, I didn't want any softer thing: I would boss the whole country inside of three months; for I judged I would have the start of the best-educated man in the kingdom by a matter of thirteen hundred years

ready doing; and the rest of the court resumed their previous industries and entertainments.

As a rule the speech and behavior of these people were gracious and courtly; and I noticed that they were good and serious listeners when anybody was telling anything—I mean in a dogfightless interval. And plainly, too, they were a childlike and innocent lot; telling lies of the sturdiest pattern with a most gentle and winning naivety, and ready and willing to listen to anybody else's lie, and believe it, too. It was hard to associate them with anything cruel or dreadful; and yet they dealt in tales of blood and suffering with a guileless relish that made me almost forget to shudder.

I was not the only prisoner present. There were twenty or more. Poor devils, many of them were maimed, hacked, carved, in a frightful way; and their hair, their faces, their clothing, were caked with black and stiffened drenchings of blood. They were suffering sharp physical pain, of course; and weariness, and hunger and thirst, no doubt; and at least none had given them the comfort of a wash, or even the poor charity of a lotion for their wounds; yet you never heard them utter a moan or a groan, or saw them show any sign of restlessness, or any disposition to complain. The thought was forced upon me: "The rascals—they have served other people so in their day; it being their own turn, now, they were not expecting any better treatment than this; so their philosophical bearing is not an outcome of mental training, intellectual fortitude, reasoning; it is mere animal training; they are white Indians."

[[CHAPTER III]]

Knights of the Table Round

MAINLY THE Round Table talk was monologues—narrative accounts of the adventures in which these prisoners were captured and their friends and backers killed and

stripped of their steeds and armor. As a general thing—as far as I could make out—these murderous adventures were not forays undertaken to avenge injuries, nor to settle old disputes or sudden fallings out; no, as a rule they were simple duels between strangers—duels between people who had never even been introduced to each other, and between whom existed no cause of offense whatever. Many a time I had seen a couple of boys, strangers, meet by chance, and say simultaneously, "I can lick you," and go at it on the spot; but I had always imagined until now, that that sort of thing belonged to children only, and was a sign and mark of childhood; but here were these big boobies sticking to it and taking pride in it clear up into full age and beyond. Yet there was something very engaging about these great simplehearted creatures, something attractive and lovable. There did not seem to be brains enough in the entire nursery, so to speak, to bait a fishhook with; but you didn't seem to mind that, after a little, because you soon saw that brains were not needed in a society like that, and, indeed would have marred it, hindered it, spoiled its symmetry—perhaps rendered its existence impossible.

There was a fine manliness observable in almost every face; and in some a certain loftiness and sweetness that rebuked your belittling criticisms and stilled them. A most noble benignity and purity reposed in the countenance of him they called Sir Galahad, and likewise in the king's also; and there was majesty and greatness in the giant frame and high bearing of Sir Launcelot of the Lake.

There was presently an incident which centered the general interest upon this Sir Launcelot. At a sign from a sort of master of ceremonies, six or eight of the prisoners rose and came forward in a body and knelt on the floor and lifted up their hands toward the ladies' gallery and begged the grace of a word with the queen. The most conspicuously situated lady in that massed flower bed of feminine show and finery inclined her head by way of assent, and then the spokesman of the prisoners delivered himself and his fellows into her hands for free pardon, ransom, captivity or death, as she in her good pleasure might elect; and this, as he said, he was doing by

presently the lad was asleep in reality; so also were the dogs, and the court, the lackeys, and the flies of men-at-arms. The droning voice droned on; a soft snoring arose on all sides and supported it like a deep and subdued accompaniment of wind instruments. Some heads were bowed upon folded arms, some lay back with open mouths that issued unconscious music; the flies buzzed and bit, unmolested, the rats swarmed softly out from a hundred holes, and pattered about, and made themselves at home everywhere; and one of them sat up like a squirrel on the king's head and held a bit of cheese in its hands and nibbled it, and dribbled the crumbs in the king's face with naive and impudent irreverence. It was a tranquil scene, and restful to the weary eye and the jaded spirit.

This was the old man's tale. He said:

"Right so the king and Merlin departed, and went until an hermit that was a good man and a great leech. So the hermit searched all his wounds and gave him good salves; so the king was there three days, and then were his wounds well amended that he might ride and go, and so departed. And as they rode, Arthur said, I have no sword. No force,* said Merlin, hereby is a sword that shall be yours and I may. So they rode till they came to a lake, the which was a fair water and broad, and in the midst of the lake Arthur was ware of an arm clothed in white samite, that held a fair sword in that hand. Lo, said Merlin, yonder is that sword that I spake of. With that they saw a damsel going upon the lake. What damsel is that? said Arthur. That is the Lady of the lake, said Merlin, and within that lake is a rock, and therein is as fair a place as any on earth, and richly beseen, and this damsel will come to you anon, and then speak ye fair to her that she will give you that sword. Anon withal came the damsel unto Arthur and saluted him, and he her again. Damsel, said Arthur, what sword is that, that yonder the arm holdeth above the water? I would it were mine, for I have no sword. Sir Arthur King, said the damsel, that sword is mine, and if ye will give me a gift when I ask it you, ye shall have it. By my faith, said Arthur, I will give you

* No matter.

what gift ye will ask. Well, said the damsel, go ye into yonder barge and row yourself to the sword, and take it and the scabbard with you, and I will ask my gift when I see my time. So Sir Arthur and Merlin alight, and tied their horses to two trees, and so they went into the ship, and when they came to the sword that the hand held, Sir Arthur took it up by the handles, and took it with him. And the arm and the hand went under the water; and so they came into the land and rode forth. And then Sir Arthur saw a rich pavilion. What signifeth yonder pavilion? It is the knight's pavilion, said Merlin, that ye fought with last, Sir Pellinore, but he is out, he is not there; he hath ado with a knight of yours, that hight Egg-lame fled, and they have fought together, but at the last Egg-lame fled, and else he had been dead, and he hath chased him even to Carlion, and we shall meet with him anon in the highway. That is well said, said Arthur, now have I a sword, now will I wage battle with him, and be avenged on him. Sir, ye shall not so, said Merlin, for the knight is weary of fighting and chasing, so that ye shall have no worship to have ado with him; also, he will not lightly be matched of one knight living; and therefore it is my counsel, let him pass, for he shall do you good service in short time, and his sons, after his days. Also ye shall see that day in short space ye shall be right glad to give him your sister to wed. When I see him, I will do as ye advise me, said Arthur. Then Sir Arthur looked on the sword, and liked it passing well. Whether liketh you better, said Merlin, the sword or the scabbard? Me liketh better the sword, said Arthur. Ye are more unwise, said Merlin, for the scabbard is worth ten of the sword, for while ye have the scabbard upon you ye shall never lose no blood, be ye never so sore wounded; therefore, keep well the scabbard always with you. So they rode unto Carlion, and by the way they met with Sir Pellinore; but Merlin had done such a craft that Pellinore saw not Arthur, and he passed by without any words. I marvel, said Arthur, that the knight would not speak. Sir, said Merlin, he saw you not; for and he had seen you ye had not lightly departed. So they came unto Carlion, whereof his knights were passing glad. And when

hardly enough in my right mind to keep the run of a dispute that sprung up as to how I had better be killed, the possibility of the killing being doubted by some, because of the enchantment in my clothes. And yet it was nothing but an ordinary suit of fifteen-dollar slopshops. Still, I was sane enough to notice this detail, to wit: many of the terms used in the most matter-of-fact way by this great assemblage of the first ladies and gentlemen in the land would have made a Comanche blush. Indelicacy is too mild a term to convey the idea. However, I had read "Tom Jones" and "Roderick Random," and other books of that kind, and knew that the highest and first ladies and gentlemen in England had remained little or no cleaner in their talk, and in the morals and conduct which such talk implies, clear up to a hundred years ago; in fact clear into our own nineteenth century—in which century, broadly speaking, the earliest samples of the real lady and real gentleman discoverable in English history—or in European history, for that matter—may be said to have made their appearance. Suppose Sir Walter, instead of putting the conversation into the mouths of his characters, had allowed the characters to speak for themselves? We should have had talk from Rachel and Ivanhoe and the soft lady Rowena which would embarrass a tramp in our day. However, to the unconsciously indelicate all things are delicate. King Arthur's people were not aware that they were indecent, and I had presence of mind enough not to mention it.

They were so troubled about my enchanted clothes that they were mightily relieved, at last, when old Merlin swept the difficulty away for them with a commonsense hint. He asked them why they were so dull—why didn't it occur to them to strip me. In half a minute I was as naked as a pair of tongs! And dear, dear, to think of it: I was the only embarrassed person there. Everybody discussed me; and did it as unconcernedly as if I had been a cabbage. Queen Guenever was as naively interested as the rest, and said she had never seen anybody with legs just like mine before. It was the only compliment I got—if it was a compliment.

Finally I was carried off in one direction, and my

perious clothes in another. I was shoved into a dark and narrow cell in a dungeon, with some scant remnants for dinner, some moldy straw for a bed, and no end of rats for company.

CHAPTER V

An Inspiration

I WAS SO TIRED that even my fears were not able to keep me awake long.

When I next came to myself I seemed to have been asleep a very long time. My first thought was, "Well, what an astonishing dream I've had! I reckon I've waked only just in time to keep from being hanged or drowned or burned, or something. . . . I'll nap again till the whistle blows, and then I'll go down to the arms factory and have it out with Hercules."

But just then I heard the harsh music of rusty chains and bolts, a light flashed in my eyes, and that butterfly, Clarence, stood before me! I gasped with surprise; my breath almost got away from me.

"What! I said, "you here yet? Go along with the rest of the dream! scatter!"

But he only laughed, in his lighthearted way, and fell to making fun of my sorry plight.

"All right," I said resignedly, "let the dream go on; I'm in no hurry."

"Prizee what dream?"

"What dream? Why, the dream that I am in Arthur's court—a person who never existed; and that I am talking to you, who are nothing but a work of the imagination."

"Oh, la, indeed! And is it a dream that you're to be burned tomorrow? Ho-ho—answer me that!"

The shock that went through me was distressing. I now began to reason that my situation was in the last degree serious, dream or no dream; for I knew by past experience of the lifelike intensity of dreams, that to be burned to

of the tribe, at that; and I want him to be made to understand that I am just quietly arranging a little calamity here that will make the fur fly in these realms if Sir Kay's project is carried out and any harm comes to me. Will you get that to the king for me?"

The poor boy was in such a state that he could hardly answer me. It was pitiful to see a creature so terrified, so unnerved, so demoralized. But he promised everything; and on my side he made me promise over and over again that I would remain his friend, and never turn against him or cast any enchantments upon him. Then he worked his way out, staying himself with his hand along the wall, like a sick person.

Presently this thought occurred to me: how heedless I have been! When the boy gets calm, he will wonder why a great magician like me should have begged a boy like him to help me get out of this place; he will put this and that together, and will see that I am a humbug.

I worried over that heedless blunder for an hour, and called myself a great many hard names, meantime. But finally it occurred to me all of a sudden that these animals didn't reason; that *they* never put this and that together; that all their talk showed that they didn't know a discrepancy when they saw it. I was at rest, then.

But as soon as one is at rest, in this world, off he goes on something else to worry about. It occurred to me that I had made another blunder: I had sent the boy off to alarm his betters with a threat—I intending to invent a calamity at my leisure; now the people who are the readiest and eagerest and willingest to swallow miracles are the very ones who are the hungriest to see you perform them; suppose I should be called on for a sample? Suppose I should be asked to name my calamity? Yes, I had made a blunder; I ought to have invented my calamity first. "What shall I do? what can I say, to gain a little time?" I was in trouble again; in the deepest kind of trouble: . . . "There's a footstep—they're coming! If I had only just a moment to think. . . . Good, I've got it. I'm all right."

You see, it was the eclipse. It came into my mind, in the nick of time, how Columbus, or Cortez, or one of those people, played an eclipse as a saving trump once, on some

savages, and I saw my chance. I could play it myself, now; and it wouldn't be any plagiarism, either, because I should get it in nearly a thousand years ahead of those parties.

Clarence came in, subdued, distressed, and said:

"I hastened the message to our liege the king, and straightway he had me to his presence. He was frightened even to the marrow, and was minded to give order for your instant enlargement, and that you be clothed in fine raiment and lodged as befitting one so great; but then came Merlin and spoiled all; for he persuaded the king that you are mad, and know not whereof you speak; and said your threat is but foolishness and idle vaporing. They disputed long, but in the end, Merlin, scoffing, said, 'Wherefore hath he not named his brave calamity? Verily it is because he cannot.' This thrust did in a most sudden sort close the king's mouth, and he could offer naught to turn the argument; and so, reluctant, and full loth to do you the discourtesy, he yet prayeth you to consider his perplexed case, as noting how the matter stands, and name the calamity—if so be you have determined the nature of it and the time of its coming. Oh, prithee delay not; to delay at such a time were to double and treble the perils that already compass thee about. Oh, be thou wise—name the calamity!"

I allowed silence to accumulate while I got my impressiveness together, and then said:

"How long have I been shut up in this hole?"

"Ye were shut up when yesterday was well spent. It is nine of the morning now."

"No! Then I have slept well, sure enough. Nine in the morning now! And yet it is the very complexion of midnight, to a shade. This is the 20th, then?"

"The 20th—yes."

"And I am to be burned alive tomorrow." The boy shuddered.

"At what hour?"

"At high noon."

"Now then, I will tell you what to say." I paused, and stood over that covering lad a whole minute in awful silence; then in a voice deep, measured, charged with doom, I began, and rose by dramatically graded stages